

RÄPINA AIANDUSKOOLI ÕPPEKAVA						
Õppekavarühm	AIANDUS					
Õppekava nimetus	AIANDUS JA LOODUSHOID					
	SUSTAINABLE HORTICULTURE					
Õppekava kood EHISes	261608					
ESMAÕPPE ÕPPEKAVA					JÄTKUÕPPE ÕPPEKAVA	
EKR 2	EKR 3	EKR 4 kutsekesk- haridus	EKR 4	EKR 5	EKR 4	EKR 5
		X				
Õppekava maht (EKAP)	240					
Õppekava koostamise alus:	Õppekava koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 26.08.2013 määrus nr 130 „Kutseharidusstandard“ ning haridus ja teadusministri 08.04.2025 määrus nr 15 „Kutsekeskhariduse riiklik õppekava“.					
Õppekava eesmärk ja õpiväljundid:	Kutsekeskharidusõppe eesmärk on üldhariduslike ja kutse- või erialaste teadmiste, oskuste ning väärtushoiakute omandamine, mis loovad õpilasele eeldused tööle asumiseks õpitud kutseala valdkonnas ja õpingute jätkamiseks järgmisel kutse- või haridustasemel. Õppe läbinud õpilane: 1) kavandab teadlikult enda arengut ja karjääri, lähtudes elukestva õppe põhimõtetest, hinnates adekvaatselt oma võimeid ja võimalusi ning olles teadlik erinevatest tööturu suundumustest; 2) planeerib ja juhib oma õppimist ja töötamist, hangib sihipäraselt õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet, kasutades sobivaid ja usaldusväärseid allikaid, erinevaid õpistrateegiaid ning vajaduse korral juhendamist ja abi; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades suhtlusolukordi ja -partnereid ning kasutades sobivaid väljendusviise ja sõnavara, sealhulgas erialaterminoloogiat; 4) suhtleb võõrkeeles erinevates igapäevaelu ja tööga seotud olukordades iseseisva keelekasutaja tasemel, väärtustades keelelist ja kultuurilist mitmekesisust; 5) teeb koostööd seotud eesmärkide saavutamiseks, tegutsedes ülesannete täitmisel vastutustundlikult nii iseseisvalt kui ka kollektiivi liikmena, lähtudes üldinimlikest ja demokraatliku ühiskonna väärtustest; 6) arvestab igapäevaelus ja töötamisel jätkusuutliku arengu põhimõtteid, töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid; 7) väärtustab enda seotust teiste inimeste, ühiskonna, looduse ja kultuuripärandiga ning mõistes vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena enda rolli ja sotsiaalset vastutust; 8) rakendab kutseala valdkonnas töötamiseks vajalikke kompetentse ning õpitud põhimõtteid, teooriaid ja tehnoloogiaid nii tavapärastes kui ka uudsetes töösituatsioonides, täites iseseisvalt mitmekesiseid töö- ja õppeülesandeid;					

		9) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ka ühiskonnale, lahendades töö- ja õppeülesannetega seonduvaid probleeme eesmärgipäraselt ja loova ning kohandades oma tegevust vastavalt muutuvatele olukordadele; 10) toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna, järgides demokraatia põhimõtteid ning ühiskonnas tunnustatud väärtusi ja käitumisnorme; 11) teeb põhjendatud otsuseid nii töö- kui ka igapäevaelu küsimuste lahendamisel, kasutades matemaatikale, loodusteadustele ja tehnoloogiale omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid; 12) kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi nii isiklikel kui ka tööalastel eesmärkidel eesmärgipäraselt ning vastutustundlikult; 13) kaitseb teadlikult oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse põhimõtteid; 14) oskab teadlikult planeerida oma rahaasju igapäevases majandamises, tehes rahaasjades arukaid, vastutustundlikke ja majanduslikult jätkusuutlikke otsuseid isikliku ja ühiskondliku heaolu tagamiseks.
Nõuded alustamiseks	õpingute	Õpingute alustamise tingimuseks on põhihariduse olemasolu. Õpinguid võivad alustada ka vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhiharidusele vastavad kompetentsid, mille olemasolu hinnatakse vastavalt kooli vastuvõtukorras sätestatud tingimustele.
Nõuded lõpetamiseks	õpingute	Õpingute lõpetamiseks tuleb õpilasel: 1) täita õppekava täies mahus ja saavutada selles kirjeldatud õpiväljundid; 2) tõendada tööturule suundumiseks vajalikke kutseoskusi praktilises tööolukorras oskuste demonstratsioonil, mis võib toimuda kutseeksamina ja osade kaupa kogu õppe jooksul; 3) sooritada eesti keele, matemaatika ja võõrkeele eksam, mille võib asendada õpilase soovi korral riigieksamitega vastavalt eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles. Õpilased, kes on õppinud eesti keelt teise keelena, sooritavad kas eesti keele riigieksami või eesti keele teise keelena riigieksami. Õpilased, kes on valikõpingutena õppinud täiendavalt üldharidusõpingud kogu valikõpingute mahus, sooritavad õpingute lõpetamiseks riigieksamid eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 31 kehtestatud korras.
Õpingute lõpetamisel väljastatav dokument	lõpetamisel	Õpingute lõpetanule väljastab kool riikliku lõputunnistuse kutsekeskhariduse omandamise kohta koos hinnetelehega.
Õpingute omandatav(ad) kvalifikatsioon(id)	läbimisel	Õpingud lõpetanu on omandanud kutsekeskhariduse. Moodulite 2.1.8., 2.1.10., 2.2.1.–2.2.7., 3.11., 3.13., 3.15., 3.26. ja 3.29. õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Aednik, tase 4 vastavad kompetentsid. Moodulite 2.1.8., 2.1.10., 2.3.1.–2.3.6., 3.11., 3.32., 3.37. õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Florist, tase 4 vastavad kompetentsid. Moodulite 2.1.8, 2.1.10, 2.4.1–2.4.3, 3.10, 3.11, 3.15, 3.16, 3.29, 3.35 ja 3.36 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Maastikuehitaja, tase 4 vastavad kompetentsid. Moodulite 2.1.8, 2.1.10, 2.4.1–2.4.3, 3.10, 3.11 ja 3.15 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutse Maastikuehitaja osakutsele Haljasalade hooldaja, tase 4 vastavad kompetentsid.

	Moodulite 2.1.8, 2.1.10, 2.4.1–2.4.3, 3.10, 3.11 ja 3.36 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutse Maastikuehitaja osakutsele Piirdeaedade ehitaja, tase 4 vastavad kompetentsid. Moodulite 2.1.8, 2.1.10, 2.4.1–2.4.3, 3.10 ja 3.11 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutse Maastikuehitaja osakutsele Sillutise paigaldaja, tase 4 vastavad kompetentsid.
Õppekava struktuur	Õppekava võimaldab õpilasel omandada teadmised, oskused, väärtushoiakud ja sotsiaalse valmiduse õpingute jätkamiseks ja töötamiseks oskustöölisena aianduse või loodushoiu valdkonnas. Õppekava maht on 240 EKAP, mis jaguneb järgmiselt: 1) kohustuslikud üldharidusõpingud 80 EKAP; 2) põhiõpingud 125 EKAP, millest ühiseid põhiõpinguid (suunaõpinguid) 87 EKAP ja valitavaid põhiõpinguid 38 EKAP; 3) valikõpingud 35 EKAP, sh 5 EKAP õpilase huvidest ja soovidest lähtuvad vabaõpingud.
Õppekavaga määratud suunavalikud ja/või spetsialiseerumised	Õpingute käigus on õpilasel võimalik valida järgmiste suunavalikute vahel: 1) aiandustootmise ja aiasaaduste turustamise suund; 2) sisehaljastuse ja floristika suund; 3) väliruumi rajamise suund; 4) loodushoiu suund.
Õppekava üldharidus-õpingute ja põhiõpingute moodulite loetelu	1. Üldharidusõpingute moodulid ja nende õppe maht 1.1. keel ja kirjandus, sh eesti keel teise keelena, 14 EKAP; 1.2. võõrkeel keeleoskustasemel B2, 7,5 EKAP; 1.3. võõrkeel keeleoskustasemel B1, 4,5 EKAP; 1.4. matemaatika, 12 EKAP; 1.5. loodusained, 18 EKAP; 1.6. sotsiaalsained, 13 EKAP; 1.7. visuaal- ja helikultuur, 4 EKAP; 1.8. kehakultuur, 5,5 EKAP; 1.9. riigikaitseõpetus, 1,5 EKAP. 2. Põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht 2.1. Kõigile suunavalikutele <u>ühised põhiõpingute</u> moodulid: 2.1.1. oskused eluks ja tööks, 15 EKAP; 2.1.2. digioskuste arendamine, 5 EKAP; 2.1.3. sissejuhatus kutseõpingutesse, 10 EKAP; 2.1.4. loodusväärtus ja vastutustundlik tegutsemine looduses, 3 EKAP; 2.1.5. ökoloogiline mõtteviis ja elurikkuse hoidmine, 3 EKAP; 2.1.6. projektikorraldus, 3 EKAP; 2.1.7. kestlikud lahendused aianduses, 3 EKAP; 2.1.8. taimede kasvatamine ja hooldamine, 12 EKAP; 2.1.9. kogukonnatöö oskused, 6 EKAP; 2.1.10. praktika, 27 EKAP. 2.2. Valitavad põhiõpingute (suunaõpingute) moodulid ja nende õppe maht <u>aiandustootmise ja aiasaaduste turustamise</u> suunal on järgmised: 2.2.1. katmikalaviljelus, 6 EKAP; 2.2.2. avamaaviljelus, 8 EKAP; 2.2.3. saagikoristus, 4 EKAP; 2.2.4. aiasaaduse väärindamine, turundus ja turustamine, 4 EKAP; 2.2.5. dekoratiivtaimede kasvatamine, 6 EKAP; 2.2.6. aiandusettevõtte majandamine, 4 EKAP; 2.2.7. seemnest saagi turustamiseni, 6 EKAP.

	2.3. Valitavad põhiõpingute (suunaõpingute) moodulid ja nende õppe maht <u>sisehaljastuse ja floristika</u> suunal on järgmised: 2.3.1. lilleseadete ja -kimpude valmistamine, 8 EKAP; 2.3.2. ruumi kujundamine taimedega, 6 EKAP; 2.3.3. keskkonnateadlik lilleseadete ja -kimpude valmistamine, 7 EKAP; 2.3.4. toataimede kasutamine sisehaljastuses, 6 EKAP; 2.3.5. klienditeenindus ja müügitöö korraldamine, 5 EKAP; 2.3.6. sündmuskoha dekoreerimine, 6 EKAP. 2.4. Valitavad põhiõpingute (suunaõpingute) moodulid ja nende õppe maht <u>väliruumide rajamise</u> suunal on järgmised: 2.4.1. rohealade hooldamine, 12 EKAP; 2.4.2. maastikuehituslike tehnoloogiate kasutamine, 20 EKAP; 2.4.3. väliruumi rajamine, 6 EKAP. 2.5. Valitavad põhiõpingute (suunaõpingute) moodulid ja nende õppe maht <u>loodushoiu</u> suunal on järgmised: 2.5.1. Eesti ökosüsteemide ja loodusrütmi tundmine, 8 EKAP; 2.5.2. liigirikkus ja liikide tundmine, 8 EKAP; 2.5.3. etnoökoloogia ja pärimuslikud oskused, 3 EKAP; 2.5.4. keskkonnamõjude uurimine ja hindamine, 7 EKAP; 2.5.5. ökosüsteemiteenused ja ettevõtlik mõtlemine, 6 EKAP; 2.5.6. looduspõhine tegutsemine, 6 EKAP.
Valikõpingute moodulite valiku võimalused ja tingimused	Valikõpingute õppe maht on 35 EKAP sh õppija soovidest ja huvidest lähtuvaid vabaõpinguid 5 EKAP. Õpilasel on võimalik valida 30 EKAPi mahus järgnevate moodulite hulgast. 1. Üldpädevusi arendavad valikõpingute moodulid: 1.1. ettevõtlusõpe, õppe mahuga 4 EKAP; 1.2. riigikaitseõpetuse välilaager, õppe mahuga 1,5 EKAP; 2. Täiendavad üldharidusõpingud riigieksamiteks: 2.1. akadeemiline eesti keel, 5 EKAP; 2.2. struktuur ja juhus, 5 EKAP; 2.3. muutuste ja seoste maailm, 5 EKAP; 2.4. matemaatika kolmemõõtmelises ruumis, 5 EKAP; 2.5. võõrkeel iseseisvale keelekasutajale tasemel B2, 5 EKAP; 2.6. võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1, 5 EKAP. 3. Kutseoskusi täiendavad ja laiendavad valikõpingute moodulid: <u>Täiendavad valikõpingud:</u> 3.1. töökohapõhine õpe, 15 EKAP; 3.2. töökohapõhine õpe kutse taotlemiseks, 15 EKAP; 3.3. viinamarjakasvatus, 2 EKAP; 3.4. suvelillede kasvatamine, 5 EKAP; 3.5. dendroloogia erikursus, 3 EKAP; 3.6. sisehaljastuse rajamine ja hooldamine, 3 EKAP; 3.7. taimekaitsevahendite professionaalne kasutaja, 3 EKAP; 3.8. ikebana ja maakunst, 5 EKAP; 3.9. marjakasvatus, 7 EKAP; 3.10. lõikelillede kasvatamine, 3 EKAP. <u>Laiendavad valikõpingud:</u> 3.11. mesindus, 3 EKAP; 3.12. seenekasvatus, 3 EKAP; 3.13. punutised, 3 EKAP; 3.14. nahatöö, 3 EKAP; 3.15. taimekeskne toiduõpetus, 3 EKAP;

	3.16.konteinerhaljastus, 3 EKAP; 3.17.lilleseade, 3 EKAP; 3.18.ravimtaimed ja looduslikud söögitaimed, 3 EKAP; 3.19.looduse pildistamine, 2 EKAP; 3.20.kalmu rajamine ja hooldamine, 3 EKAP; 3.21.aiakujundamine, 5 EKAP; 3.22.sillutise ja kivimüüri rajamise algtööd, 2 EKAP; 3.23.kastmissüsteemide rajamine, 3 EKAP; 3.24.droonipõhine andmekogumine, 2 EKAP. 4. Moodulid sama õppekava teistest suundadest või spetsialiseerumistest: 4.1. eritüübilised rohealad, 5 EKAP; 4.2. aiaveekogude rajamine, 3 EKAP; 4.3. piirete ehitamine, 3 EKAP; 4.4. tähtpäevalised lilleseaded, 8 EKAP. 5. Piirkondlikul tööturuvajadusel põhinevad valikõpingute moodulid: 5.1. suvelillede kasvatamine, 5 EKAP; 5.2. tervistav iluaed, 3 EKAP. 6. Valikõpingute moodulid järgneva haridus- või kutsetaseme õppekavadest: 6.1. jahindus, 3 EKAP. Õppekava täitmise osana ehk vabaõpingutena arvestatakse ka järgnevat: 1) õpingud, mida õpilane valib oma huvidest ja soovidest lähtuvalt kooli teiste erialade või teiste õppeasutuste õppekavadest; 2) mitteformaalse õppe ehk huvihariduse või töökogemuse kaudu omandatud. Valikõpingute valiku võimalused ja tingimused ning vabaõpingute arvestamise võimalused, tingimused ja kord on esitatud kooli õppekorralduseeskirjas.
Õppekava rakendamiseks koostatud moodulite rakenduskava, mis on leitav klikates lingil: ...	
Õppekava lisad	1. Lisa 2. Õppekava moodulite ja elukestva õppe võtmepädevuste vastavustabel 2. Lisa 3. Õppekava avamise vajalikkuse põhjendus 3. Lisad 4-6. Kutsestandardi tegevusnäitajate ja õppekava moodulite vastavustabel
Õppekava kontaktisik	Karin Kask
	õppejuht
	5333 2300 karin.kask@aianduskool.ee

Õppekava üldharidus- ja põhiõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid

1. Õppekava üldharidusõpingute moodulid, 80 EKAP

(nimetused, mahud ja õpiväljundid)

1.1. Keel ja kirjandus, 14 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist;
- 2) loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle;
- 3) kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit;
- 4) kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist;
- 5) tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga.

Eesti keel teise keelena ja kirjandus, 14 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) mõistab eri liiki eestikeelseid tekste ning eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;
- 2) arendab oma loovvõimeid, kirjutab ja esitab eri tüüpi ning eri žanris tekste, tuginedes vajadusel asjakohastele alustekstidele;
- 3) väljendub ladusalt, korrektselt ja mõjusalt mitmesugustel üldistel ning õpinguid, tööd ja vaba aega puudutavatel teemadel, sidudes mõtteid selgelt nii suulises kui kirjalikus tekstis, suheldes koostöiselt nii tava- kui digikeskkonnas;
- 4) kasutab spontaanses suhtluses grammatiliselt õiget keelt ega pea sõnumit eriti lihtsustama, valib olukorrale sobiva registri;
- 5) suudab suhtlust tõhusalt vahendada ja toetada, kohandades oma väljendusviisi, ning arutelu edasi arendada, esitades küsimusi;
- 6) kujundab eesti keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning ühiskonna ja kultuuri mõistmist ja nendes osalemist;
- 7) suhestab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga.

1.2. Võõrkeel keeleoskustasemel B2, 7,5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi;
- 2) käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt;
- 3) kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele;
- 4) võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks;
- 5) väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.

1.3. Võõrkeel keeleoskustasemel B1, 4,5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades;
- 2) käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt;
- 3) kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele;
- 4) võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks;
- 5) väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.

1.4. Matemaatika, 12 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid;
- 2) kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid;
- 3) selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid;
- 4) analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust;
- 5) annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt.

1.5. Loodusained, 18 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjusetagajärje seoste selgitamiseks;
- 2) sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi;
- 3) leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel;
- 4) rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks;
- 5) saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat;
- 6) selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale;
- 7) selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus;
- 8) selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis.

1.6. Sotsiaalsained, 13 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid;
- 2) mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles;
- 3) eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid;
- 4) selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas;
- 5) analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas;
- 6) mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele.

1.7. Visuaal- ja helikultuur, 4 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises; 2) mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas; 3) väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme.
1.8. Kehakultuur, 5,5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> 1) iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi; 2) arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist; 3) rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana; 4) iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata; 5) kujundab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat jätkusuutliku teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel.
1.9. Riigikaitseõpetus, 1,5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> 1) mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele; 2) selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule; 3) selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis; 4) selgitab Eesti riigikaitse eesmärgid, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiast käsitusest; 5) tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele; 6) omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivi korra tähtsusest ja rivi käsklustest kaitseväes; 7) selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitsemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust; 8) oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks; 9) on omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral; 10) kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil.
2. Õppekava põhiõpingute moodulid, 125 EKAP (nimetused, mahud ja õpiväljundid)
2.1. Ühised põhiõpingud, 87 EKAP
2.1.1. Oskused eluks ja tööks, 15 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) püstib enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise; 2) kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel; 3) tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena;

4) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale; 5) mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks; 6) kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel; 7) korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise.
2.1.2. Digioskuste arendamine, 5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust; 2) kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid; 3) loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid; 4) kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid; 5) lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks.
2.1.3. Sissejuhatus kutseõpingutesse, 10 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kirjeldab aianduse ning looduskeskkonna valdkonna töö- ja õppimisvõimalusi; 2) iseloomustab aiandus- ja looduskeskkonna valdkonna minevikku ning arengusuundi enda ja teiste kogemuste põhjal; 3) oskab valida tööülesannete täitmiseks asjakohased töövahendid ja -võtted.
2.1.4. Loodusväärtus ja vastutustundlik tegutsemine looduses, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) rakendab keskkonnasõbraliku looduses liikumise põhimõtteid koostöös teistega; 2) loob seosed taimede ja mullatüüpide vahel looduslikes elupaikades, kasutades erinevaid tehnoloogilisi vahendeid; 3) hindab loodusega seotud väärtusi, põhjendades oma hoiakuid; 4) loob õpikogemustel põhineva analüütilise kokkuvõtte, arendades refleksioonioskust ja lävimisoskusi.
2.1.5. Ökoloogiline mõtteviis ja elurikkuse hoidmine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) analüüsib oma tegevuse mõju ökosüsteemidele, kujundades vastutustundlikku mõtteviisi inimese sõltuvuse kohta loodusest; 2) hindab elurikkust, selgitades selle tähtsust looduse tasakaalu säilitamisel; 3) rakendab praktilistes olukordades elurikkuse hoidmise põhimõtteid.
2.1.6. Projektkorraldus, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) loob tööühmas ühise väärtuspakkumise arvestades sihtrühma vajadusi; 2) koostab tööühmaga projekti tegevuskava, analüüsides selle teostavust; 3) viib projekti ellu vastavalt koostatud tegevuskavale; 4) hindab projekti protsessi ja tulemust, kasutades eneseanalüüsi ja tagasisidet.

2.1.7. Kestlikud lahendused aianduses, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) selgitab kestlikkuse, rohemajanduse ja ringmajanduse põhimõtteid, seostades neid aiandusvaldkonna probleemide ja arengutega; 2) hindab erinevate tehnoloogiate keskkonnamõju aiandusvaldkonnas, valides sobivaimad ringmajanduse lahendused; 3) koostab aiandusvaldkonnaga seotud projekti tegevuskava, arvestades ringmajanduse põhimõtteid.
2.1.8. Taimede kasvatamine ja hooldamine, 12 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) määrab taimi, kasutades erinevaid teabeallikaid ja rakendusi; 2) valib sobivaid kasvukeskkondi ja -substraate, arvestades taimede vajadusi; 3) paljundab taimi generatiivselt ja vegetatiivselt, märgistades taimed taimepassiga; 4) kasvatab taimi, kasutades taimede sobivaid kasvatustehnoloogiaid; 5) hooldab taimi, kasutades sobivaid väetus- ja taimekaitse tehnoloogiaid; 6) koostab taimede kasvatusplaani ja hoolduskava, selgitades oma tegevuse mõju taimekasvule ja keskkonnale.
2.1.9. Kogukonnatöö oskused, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) sõnastab aiandusvaldkonna aktuaalse probleemi, seostades nende lahendamise võimalused enda ja teiste pädevustega; 2) teostab projekti tegevuskava alusel, rakendades õpingutega omandatud teadmisi, oskusi ja väärtuspõhiseid hoiakuid; 3) analüüsib projekti protsessi ja lõpptulemust, reflekteerides oma pädevuste arengut oskuste portfellis.
2.1.10. Praktika, 27 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kavandab isiklikud praktikaeesmärgid, seostades need erialaste ja üldoskuste arengu ning praktikakoha võimalustega; 2) tegutseb praktikal vastutustundlikult, järgides praktikakoha töökorraldust ja kestlikkuse põhimõtteid; 3) analüüsib praktikal saadud õpikogemusi, lähtudes kavandatud eesmärkidest ja dokumenteerides praktikatulemused lähtuvalt etteantud nõuetest.
2.2. Põhiõpingute moodulid aiandustootmise ja aiasaaduste turustamise suunal, 38 EKAP
2.2.1. Katmikalaviljelus, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb katmikalal kasvatatavad köögiviljakultuure ja maitsetaimi; 2) kasvatab katmikalal köögiviljakultuure ja maitsetaimi; 3) kasutab katmikalal tehnoloogilisi lahendusi ja automatiseerimise viise; 4) analüüsib erinevate kasvatustehnoloogiate mõju taimede kasvule, saagikusele ja kvaliteedile arvestades kestlikkuse põhimõtteid.
2.2.2. Avamaaviljelus, 8 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb erinevate aiakultuuride ja seemnekasvatuse põhimõtteid; 2) kasvatab aiakultuure kasutades taimede sobivaid agrotehnoloogilisi võtteid;

3) koostab digitaalse aiasaaduste agrotehnoloogilise- ja viljavaheldusplaani; 4) analüüsib oma tegevust avamaaviljeluse tööprotsessides tuues välja oma tugevused.
2.2.3. Saagikoristus, 4 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) koristab saagi käideldes seda nõuetekohaselt ja kasutades keskkonnasäästlikke lahendusi; 2) ladustab ja säilitab saagi lähtuvalt kvaliteedinõuetest; 3) analüüsib oma tegevust saagikoristamise protsessis.
2.2.4. Aiasaaduse väärindamine, turundus ja turustamine, 4 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) väärindab aiasaadusi ringmajanduse põhimõtteid kasutades; 2) koostab sihtrühmale suunatud turundusplaani; 3) turustab toodet ja teenindab kliente kliendikeskselt.
2.2.5. Dekoratiivtaimede kasvatamine, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) selgitab dekoratiivtaimede seemnekasvatuse põhimõtteid lähtuvalt liigist; 2) kasvatab dekoratiivtaimi kasutades taimedele sobivaid agrotehnoloogilisi võtteid; 3) koostab dekoratiivtaimede kasvatamiseks agrotehnoloogilise ja viljavaheldusplaani lähtuvalt taime eripärast; 4) analüüsib oma tegevust dekoratiivtaimede kasvatamise tööprotsessides.
2.2.6. Aiandusettevõtte majandamine, 4 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) võrdleb tootmis- ja teenindusüksuste töökorraldust, toodangu valikut ja hinnakujundust; 2) kavandab tööprotsessile vastava tööjõuvajaduse plaani.
2.2.7. Seemnest saagi turustamiseni, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kavandab üheks vegetatsiooniperioodiks aiasaaduste või dekoratiivtaimede kasvatamise; 2) kasvatab katmikala-, aiakultuure või dekoratiivtaimi lähtuvalt valitud tehnoloogiast; 3) korraldab müügi protsessi järgides kvaliteedi-, hügieeni- ja märgistusnõudeid; 4) analüüsib kogu kasvatuse ja turustamise protsessi tulemusi, hinnates tegevuse kestlikkust.
2.3. Põhiõpingute moodulid sisehaljastuse ja floristika suunal, 38 EKAP
2.3.1. Lilleseadete ja -kimpude valmistamine, 8 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) valmistab kliendi soovil lilleseadeid ja -kimpe, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetuse erinevaid tehnikaid; 2) kasutab oma töös õigesti taimmaterjali nimetusi eesti ja ladina keeles; 3) analüüsib tööprotsessi ja teostust dokumenteerides tehtud tööd.
2.3.2. Ruumi kujundamine taimedega, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) valib taimed ja kujunduselemendid, arvestades ruumi ja selle kujundamise võimalusi; 2) kujundab ruumi vastavalt kavandile, kasutades sobivaid taimi või kujunduselemente; 3) analüüsib protsessi ja lõpptulemust, hinnates enda pädevusi.

2.3.3. Keskkonnateadlik lilleseadete ja -kimpude valmistamine, 7 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) selgitab uuenduslike materjalide ja töövõtete kasutamist floristikas järgides kestlikkuse põhimõtteid; 2) loob kasutajakeskseid, keskkonnateadlikke ja uuenduslikke lilleseadeid, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetust; 3) analüüsib oma tööprotsessi ja valikuid, hinnates nende kestlikkust ja edasist tegevust.
2.3.4. Toataimede kasutamine sisehaljastuses, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) hooldab enimkasvatatavaid toataimi vastavalt kasvunõuetele; 2) teostab sisehaljastuse vastavalt kavandile; 3) koostab hoolduskava teostatud sisehaljastuse projektile; 4) analüüsib sisehaljastuse kavandamise protsessi ja lõpptulemust, hinnates enda pädevusi.
2.3.5. Klienditeenindus ja müügitöö korraldamine, 5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) teenindab kliente personaalselt ja vajaduspõhiselt; 2) korraldab kaupluse müügitööd kooskõlas õigusaktidega; 3) kujundab vaateaknaid ja kaupluse väljapanekuid; 4) planeerib turundustegevused vastavalt tootele ja sihtgrupile.
2.3.6. Sündmuskoha dekoreerimine, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) loob tegevuskava teemakohasele projektile; 2) teostab projekti vastavalt tegevuskavale; 3) analüüsib oma tegevust tööprotsessis, tehes järeldusi töö kvaliteedi ja tulemuse parandamiseks.
2.4. Põhiõpingute moodulid väliruumide rajamise suunal, 38 EKAP
2.4.1. Rohealade hooldamine, 12 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) planeerib haljasalade hooldustöid ja dokumenteerib tööprotsessi digitaalselt, lähtudes töökirjeldusest ja asjakohastest õigusaktidest; 2) hooldab vastavalt tööülesandele maastikuehituslikke objekte, valides sobivad töövõtted ja -vahendid; 3) hooldab vastavalt tööülesandele maastikuehituslikke objekte, valides sobivad töövõtted ja -vahendid; 4) hindab oma tegevust ja arengut rohealade hooldamise tööprotsessides, kasutades tagasisidet töö kvaliteedi ja tulemuslikkuse parandamiseks.
2.4.2. Maastikuehituslike tehnoloogiate kasutamine, 20 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) planeerib maastikuehitusliku objekti lähtuvalt õigusaktidest kasutades sobivaid digivahendeid tööprotsessi dokumenteerimiseks; 2) rajab maastikuehitusliku objekti kasutades sobivaid töövahendeid ja tehnikaid, järgides tööohutuse ja ergonoomika ning kestlikkuse põhimõtteid; 3) hindab objektil kasutatud tehnika ja tehnoloogia vastavust töö eesmärgile, tehes ettepanekuid oma tööprotsessi parandamiseks; 4) hindab oma tegevust ja arengut maastikuehituslike tehnoloogiate tööprotsessides, kasutades tagasisidet töö kvaliteedi ja tulemuslikkuse parandamiseks.

2.4.3. Väliruumi rajamine, 6 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) planeerib töörühmas maastikuehitusliku objekti rajamise, lähtudes tööjoonistest ja juhistest; 2) rajab töörühmas maastikehitusliku objekti, luues funktsionaalse ja esteetilise terviklahenduse; 3) hindab objekti vastavust tööülesandele ja kvaliteedinõuetele, arvestades töövaldkonna juhiseid ja asjakohaseid õigusakte; 4) esitleb tööprotsessi ja tulemust, analüüsides oma rolli töörühmas ja panust lõpptulemusse.
2.5. Põhiõpingute moodulid loodushoiu suunal, 38 EKAP
2.5.1. Eesti ökosüsteemide ja loodusrütmide tundmine, 8 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) teab eestimaiseid looduskooslusi ja liikidevahelisi suhteid, kasutades loodusvaatlusi ning valdkonna teabeallikaid; 2) mõistab liikide ökoloogilisi seoseid eri kooslustes, toetudes toiduahela analüüsile ja valdkonna teabeallikatele; 3) koostab erineva kooslusega toiduahela ja- võrgu, kasutades usaldusväärseid allikaid ja hinnates inimtegevuse mõju; 4) analüüsib looduse aastatsüklite ja loodushoiurežiimide mõju erinevate koosluste liikidele, kasutades vaatlusi ja valdkonna teabeallikaid; 5) analüüsib looduskaitsepraktikate, hooldusrežiimide ja maastike ümberkujundamise mõju ökosüsteemidele, seostades neid kestlikkuse põhimõtetega.
2.5.2. Liigirikkus ja liikide tundmine, 8 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) selgitab elurikkuse mõistet ja tasandeid, tuues näiteid Eesti loodusest; 2) teostab plaanikohaseid loodusvaatlusi ja lihtsamaid seireid, dokumenteerides kogutud andmeid; 3) määrab õppekäikudel Eestis levinumaid liike ja veekogude elustikku ohutult, kasutades trüki- ja digitaalseid teabeallikaid; 4) analüüsib võõrliikide mõju Eesti looduskeskkonnale, põhjendades nende mõju ökosüsteemidele; 5) analüüsib loodusvaatluste tulemusi, seostades need ökosüsteemide toimimise ja liikidevaheliste suhete teoreetiliste mudelite või seletustega.
2.5.3. Etnoökoloogia ja pärimuslikud oskused, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) mõistab etnoökoloogiat ja pärimuse tähendust, seostades neid kultuurilise järjepidevuse ja looduskaitsega; 2) uurib looduspärimust ja aiandustavasid, kasutades etnograafiaallikaid või intervjuusid; 3) teostab töörühmas pärimusel põhineva looduskaitseliku miniprojekti, analüüsides selle protsessi ja tulemusi.
2.5.4. Keskkonnamõjude uurimine ja hindamine, 7 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) planeerib keskkonnamõjude uurimise, tuginedes usaldusväärsele metoodikale; 2) viib läbi uurimuseks vajaliku andmete kogumise ja analüüsi, kasutades digitaalseid vahendeid; 3) koostab uurimistöö, arendades argumenteerimisoskust ja reflekteerides õppimise protsessi.

2.5.5. Ökosüsteemiteenused ja ettevõtlik mõtlemine, 6 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) põhjendab looduses ja loodushüvedega töötamise tähendust, toetudes oma kogemustele ja väärtushinnangutele;
- 2) hindab ökosüsteemiteenuste rolli ettevõtluses ja kogukondlikes algatustes;
- 3) hindab linnalooduse elementide mõju inimese heaolule ja looduskeskkonna elurikkusele;
- 4) arendab innovatiivseid ja elurikkust toetavaid toote- või teenuseideid;
- 5) lahendab väärtuskonflikte looduskasutuse kontekstis kaasava suhtluse abil;
- 6) analüüsib oma tegevust tööühmas, andes konstruktiivset tagasisidet.

2.5.6. Looduspõhine tegutsemine, 6 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teostab rühmatööna loova ja kogukonda kaasava looduspõhise projekti;
- 2) hindab rühmatööna projekti tulemuslikkust reflekteerides ennast ja tööühma liikmeid.

3. Õppekava valikõpingute moodulid, 35 EKAP

(nimetus, maht ja õpiväljundid)

Valikõpingute õppe maht on 35 EKAP, sh õppija soovidest ja huvidest lähtuvaid vabaõpinguid 5 EKAP.

Valikõpingute mooduleid valitakse [Õppekorralduseeskiri §10](#) sätestatud korras

3.1. Vabaõpingud, 5 EKAP

3.2. Ettevõtlusõpe, 4 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) mõistab ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest;
- 2) kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele;
- 3) mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast;
- 4) kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast.

3.3. Riigikaitseõpetuse välilaager, 1,5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid;
- 2) käitub välilaagri ajal vastavalt kehtestatud reeglitele;
- 3) orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil;
- 4) oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes. Juhul kui välilaagris on võimalik läbi viia laskeõpet lasketiirus, siis:
- 5) käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittesõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju.

3.4. Akadeemiline eesti keel, 5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) väljendub ladusalt ja normipäraselt nii suuliselt kui kirjalikus suhtluses, koostades sidusaid tekste ning kirjutades akadeemilisi tekste (nt ettekanne, essee, arutlev artikkel) vastavalt eesti keele normidele;
- 2) analüüsib ja tõlgendab tekste (sh auditiivseid, visuaalseid ja multimodaalseid), teeb üldistusi ja järeldusi;
- 3) kasutab tekstide loomisel asjakohaseid allikaid, tunneb viitamise põhimõtteid;
- 4) osaleb aruteludes, põhjendab seisukohti ja teeb koostööd.

3.5. Struktuur ja juhus, 5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, rakendades algebralisi teadmisi ning arvutamise ja teisendamisevõtteid;
- 2) kasutab logaritmilisi ja eksponentsiaalseid seoseid, lahendades vastavaid võrrandeid ja ülesandeid;
- 3) süstematiseerib andmeid, kasutades erinevaid statistilisi meetodeid.

3.6. Muutuste ja seoste maailm, 5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) tõlgendab funktsiooni graafikut, tuginedes selle erinevatele esitusviisidele;
- 2) rakendab funktsiooni tuletist funktsiooni omaduste uurimisel ning ekstreemumülesannete lahendamisel, kasutades sobivaid meetodeid;
- 3) analüüsib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi ja graafikuid, tuginedes erinevatele esitusviisidele;
- 4) rakendab trigonomeetriliste võrrandite lahendamisel analüütilisi ja graafilisi meetodeid, kasutades valemeid ja teisendusi;
- 5) koostab funktsiooni graafikule puutuva võrrandi, kasutades tuletist.

3.7. Matemaatika kolmemõõtmelises ruumis, 5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) lahendab tasandiliste kujunditega seotud ülesandeid, kasutades geomeetrilisi seoseid;
- 2) lahendab tasandilisi ja ruumilisi probleeme, rakendades vektorarvutust;
- 3) mudeldab ruumigeomeetria ülesandeid, kasutades valemeid, jooniseid ja ruumigeomeetria seoseid;
- 4) leiab joone võrrandi ja määrab tasandil sirgete vastastikuseid asendeid, kasutades vastavaid võrrandeid;
- 5) kasutab Newton–Leibnizi valemit pindala ja ruumala arvutamiseks, rakendades määratud integraali.

3.8. Võõrkeel iseseisvate keelekasutajale tasemel B2, 5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) mõistab eri tüüpi kuulamis- ja lugemistekstide tähendust ja konteksti nii tuttavatel kui vähem tuttavatel teemadel;
- 2) loob eri liiki kirjalikke ja suulisi tekste, arvestades nende eesmärki ja vorminõudeid;
- 3) suhtleb iseseisva keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot enesekindlalt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas;
- 4) loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.

3.9. Võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1, 5 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) mõistab eri tüüpi pikemaid, keerukaid kuulamis- ja lugemistekste vähem tuttavatel ja abstraktsetel teemadel;
- 2) loob eri liiki kirjalikke ja suulisi tekste, arvestades nende eesmärki ja järgides vorminõudeid;
- 3) suhtleb edasijõudnud keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot spontaanselt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas;
- 4) loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.

3.10.Töökohapõhine õpe, 15 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb praktikakohta, selle tööprotsesse ja tegutsemise nõudeid, töötamisega seotud õigusakte ja head tava; 2) vastutab enda suunaõppe oskuste ja tööelus vajalike üldoskuste arengu eest; 3) analüüsib tööprotsessi ja hindab töö tulemusi nii eneseanalüüsi kui ka juhendaja tagasiside põhjal;
3.11.Töökohapõhine õpe kutse taotlemiseks, 15 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb praktikakohta, selle tööprotsesse ja tegutsemise nõudeid ning kutsega seotud õigusakte; 2) planeerib ja juhendab oma erialaste ja üldoskuste arengut praktika käigus, arvestades kestlikkuse põhimõtteid; 3) analüüsib tööprotsessi ja hindab töö tulemusi nii eneseanalüüsi kui ka juhendaja tagasiside põhjal; 4) hindab oma valmisolekut tasemekohase kutse taotlemiseks, lähtudes kutsestandardist.
3.12.Viinamarjakasvatamine, 2 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) hindab viinapuude kasvutingimusi, valib sobivad sordid ning planeerib istutuse asukohta ja viisi; 2) teab viinapuude paljundamisviise, oskab valida paljasjuurseid ja konteineristikuid, istutab, hooldab esimesel kasvuaastal ja talvel; 3) hooldab viinapuid suve kestel ja sügisel ning katab neid sõltuvalt sordi talvekindlusest; 4) teab viinamarjade koristamise, säilitamise, hoidistamise ja veini valmistamise võimalusi; 5) koostab oma aias kasvavatele viinapuudele hoolduskava, mis hõlmab aastaringseid töid ja arvestab sordi eripära ning Eesti kliimatingimusi
3.13.Suvelillede kasvatamine, 5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb suvelilli ning teab nende kasvunõudeid ja süstemaatikat, eristab suvelillede kahjustajaid ja umbrohtusid ning teeb lihtsamaid taimekaitsetöid järgides keskkonna ja ohutusnõudeid; 2) valmistab ette külvi- ja istutuspinna lähtudes tootmisplaanist; 3) paljundab, istutab, hooldab ilutaimi avamaal vastavalt kasvatustehnoloogiale ja taimede kasvunõuetele; 4) hindab toodangu kvaliteeti, koristab, sorteerib ja ladustab toodangu lähtuvalt kvaliteedinõuetest ja -klassidest; pakendab ja märgistab toodangu.
3.14.Dendroloogia erikursus, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kasutab õpitut, eristab puittaimeliike morfoloogiliste tunnuste alusel; 2) valib iseseisvalt puittaimeliigile kasvunõuetest lähtuva kasvukoha kasutades vajadusel interneti-põhiseid otsingusüsteeme; 3) hooldab puittaimi (sh väetab, varjutab, katab talveks), sorteerib ja ladustab jäätmed nõuetekohaselt; 4) hindab puittaimede tervislikku seisundit, valib hooldusmeetodid, vajaduse korral otsib nõu, teavet ja tuge.
3.15.Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) eristab sisehaljastuses kasutatavaid materjale, sh taimmaterjali; 2) väljendab ennast loominguliselt, algatades ja arendades ideid kompositsioonireeglitele vastava sisehaljastuse rajamiseks;

3) planeerib töögrupi tööd, hinnates objekti ja arvutades materjali mahud tellimuse koostamiseks, vajadusel juhendab kaastöötajaid; 4) rajab kavandist lähtuva sisehaljastuse, arvestades objekti ja taimede kasvukohaga, hoiab korras oma töökoha; 5) koostab sisehaljastuse hoolduskava, hooldab sisehaljastust, sorteerib ja ladustab jäätmed nõuetekohaselt.
3.16.Taimekaitsevahendite professionaalne kasutaja, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) teab taimekaitsevahendite ja nende kasutamisega seotud õigusakte, ladustab ja käitleb taimekaitsevahendeid ja nende pakendeid; 2) eristab ja tunneb ära peamisi taimekahjustajaid ja nende kahjustuspilti; 3) planeerib oma töö, arvestab kasutatavate taimekaitsevahendite kasutuskogused teostades taimekaitsetöid, jagab teistega vajalikku informatsiooni; 4) kasutab taimekaitsetööde tegemisel asjakohaseid isikukaitsevahendeid, tööriistu, masinaid ja seadmeid lähtudes oma töös tööohutusnõuetest, tunneb taimekaitsevahendite mürgisuse sümptomeid ja annab esmaabi oma pädevuse piires, analüüsib oma käitumist.
3.17.Ikebana ja maakunst, 5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) valmistab eriliigilisi lilleseadetöid, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetuse põhimõtteid ja erinevaid tehnikaid; 2) tunneb maailmas esinevaid erinevaid lilleseade stiile ja tehnikaid; 3) dokumenteerib tehtud töid, analüüsides tööprotsessi ja teostust.
3.18.Marjakasvatus, 7 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb ära, nimetab ja süstematiseerib marjakultuure; 2) paljundab marjakultuure vegetatiivselt; 3) hindab paljundus- ja istutusmaterjali kvaliteeti; 4) hooldab marjakultuure keskkonnahoidlikult lähtudes nende kasvunõuetest; 5) koristab, sorteerib, pakendab, markeerib toodangu; 6) ladustab/säilitab toodangu arvestades sobivaid keskkonnatingimusi.
3.19.Lõikelillede kasvatamine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kasvatab lõikelilledeks sobivaid dekoratiivtaimi kasutades taimedelsobivaid agrotehnilisi võtteid; 2) tunneb taimmaterjali, kasutades õigesti nende nimetusi eesti ja ladina keeles; 3) analüüsib oma tegevust dekoratiivtaimede kasvatamise tööprotsessides.
3.20.Mesindus, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) mõistab mesilaspere bioloogiat ja mesilaspere toimimise aluseid, kasutab kutsealaste probleemide lahendamisel spetsiifilisi infoallikaid, hindab kasutatava informatsiooni tõesust; 2) planeerib tööd ja vahendid, eristab mesilasperede koosseisu; 3) jagab teistega vajalikku informatsiooni, tegutseb parima tulemuse nimel, rakendab peamisi hooldusvõtteid, määrab mesilaste haiguseid ja kahjureid; 4) nimetab mesindusinventari ja rakendab selle kasutustehnoloogiaid;

5) määrab toodangu võtmise aja, ladustab toodangu lähtuvalt kvaliteedinõuetest, pakendab ja märgistab toodangu, analüüsib oma tegevusi.
3.21.Seenekasvatus, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) määrab peamisi töönduslikult kasvatatavaid seeneliike, hindab kvaliteeti, tunneb nende peamisi haiguseid ja kahjustajaid, otsib infot IKT vahendite abil; 2) väärtustab jätkusuutlikku arengut, planeerib tööd ja vahendid, rakendab seenekasvatuse agrotehnoloogia nõudeid ning kasutab töödeks vajalikku tehnikat arvestades etteantud juhiseid, vastutab oma tööülesannete täitmise eest; 3) jagab teistega vajalikku informatsiooni, koristab, sorteerib ja ladustab toodangu lähtuvalt kvaliteedinõuetest, pakendab ja märgistab toodangu, teeb ettepanekuid töötulemuste parendamiseks.
3.22.Punutised, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb punumiseks sobivaid materjale; 2) valmistab erinevaid punutisi; 3) analüüsib tööprotsessi ja teostust.
3.23.Nahatöö, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) lähtub käsitöölise eetikast, algatab ideid, planeerib ja korraldab tööprotsessi erinevate nahkesemete valmistamiseks ergonoomiliselt ohutus keskkonnas; 2) kasutab nahkesemete valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja kaunistusviise efektiivselt ja keskkonnasäästlikult; 3) kavandab, konstrueerib ja valmistab lihtsalõikelisi nahkesemeid, viimistleb tööd, parandab ilmnenud vead; 4) dokumenteerib oma tegevusi IT vahendite abil esemete kordusvalmistamiseks, teeb ettepanekuid toote parendamiseks.
3.24.Taimekeskne toiduõpetus, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) eristab erinevaid söödavaid taimi ning selgitab nende toiduks kasutamise võimalusi ja piiranguid; 2) põhjendab tooraine kasutusviise toote või teenuse arendamisel, arvestades nende (toite)väärtust, kestlikkust ja eesmärgipärast kasutust; 3) väärindab taimset toorainet, järgides ohutus-, hügieeni- ja kvaliteedinõudeid.
3.25.Konteinerhaljastus, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) eristab ja kirjeldab konteinerhaljastuses kasutatavaid materjale, sh taimmaterjale, seostab kutsealaseid teadmisi loodusteaduse ja matemaatikaga; 2) algatab ja arendab idee kompositsioonireeglitele vastava konteinerhaljastuse rajamiseks, planeerib oma töö, hindab oma ideid kriitiliselt; 3) kontrollib töövahendite ja materjalide olemasolu, rajab ja hooldab konteinerhaljastust lähtudes hoolduskavast, teeb kokkuvõtte oma tegevustest kasutades infotehnoloogilisi võimalusi, hoiab korras töökoha, arendab oma teadmisi ja oskusi läbi pideva professionaalse arengu.

3.26.Lilleseade, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) valmistab lilleseadeid ja -kimpe, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetuse põhimõtteid ja erinevaid tehnikaid; 2) tunneb taimmaterjali, kasutades õigesti nende nimetusi eesti ja ladina keeles; 3) dokumenteerib tehtud lilleseadeid ja -kimpe, analüüsides tööprotsessi ja teostust.
3.27.Ravimtaimed ja looduslikud söögitaimed, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb ning kasutab Eesti looduses esinevaid tähtsamaid ravim- ja söögitaimi, suhtub kriitiliselt saadaoleva teabe usaldusväärsusesse; 2) kirjeldab ja analüüsib tähtsamate taimedes leiduvate bioaktiivsete ainete ja elementide tähtsust inimese tervisele; 3) kasutab, kogub ja säilitab ravimtaimi, täidab mitmekesiseid tööülesandeid, reflekteerib oma tegevusi.
3.28.Looduse pildistamine, 2 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) teab digifotograafia põhimõisteid, erinevaid kaameratüüpe ja failiformaate; 2) tunneb säriparameetreid ja kasutab neid kaamera seadistamisel lähtuvalt motiivist, pildistab iseseisvalt; teeb otsuseid ja katsetab; 3) mõistab ja kasutab iseseisvalt fotografeerimise ja digitaalse fototöötamise põhialuseid, orienteerub autoriõiguses, leiab ja analüüsib asjakohast teavet ideede teostamiseks, kasutab IKT vahendeid
3.29.Kalmu rajamine ja hooldamine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tajub ja väärtustab kalmistu kultuuripärandit, mõistab kalmistute kujundamise põhimõtteid; 2) planeerib oma töö, valib sobivad materjalid ja taimed ning kujundab kalmu kasutades sobilikke materjale, seadmeid, tööriistu; 3) rajab kalmu, põhjendab oma seisukohti üksikasjalikult; 4) hooldab kalmu, teeb kokkuvõtte oma tegevustest kasutades infotehnoloogilisi võimalusi, hoiab korras töökoha, sorteerib ja ladustab jäätmed.
3.30.Aiakujundamine, 5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) väärtustab turvalisust ja säästlikku arengut, selgitab istutusala kujundamise põhimõtteid; 2) planeerib oma tööd lähtuvalt projektist, kirjeldab aiakujunduses kasutatavaid materjale, sh taimmaterjali eesti ja ladina keeles; 3) koostab visandi istutusala rajamiseks, tegutseb parima tulemuse saavutamise nimel, vormistab haljastusplaani; 4) koostab analüüsi digivahendite abil.
3.31.Sillutise ja kivimüüri rajamise algtõed, 2 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb levinumaid sillutus-, ääre-, looduslikke- ning müürikive, valides neid vastavalt otstarbele; 2) selgitab sillutise ja kuivmüüri rajamise etappe, aluspõhja ja killustikaluse ülesehitust ning kallete kujundamise põhimõtteid; 3) arvutab materjalide mahud; 4) järgib tööohutus- ja ergonoomikanõudeid, kasutades tööks vajalikke tööriistu ja seadmeid; 5) rajab juhendamisel väikese proovi sillutise ja madala kuivmüüri lõigu;

6) hindab sillutiste ja müüride kulumist, kahjustusi ja hooldusvajadusi; 7) koostab lihtsa hooldusplaani väiksema sillutise või müüri kohta.
3.32.Kastmissüsteemide rajamine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kirjeldab kastmis- ja väetamisviise ning meetodeid katmiklal ja avamaal, väärtustades turvalisust ja säästlikku arengut; 2) rakendab kultuuride kastmisel katmiklal ja avamaal kaasaegset masintehnoloogiat, järgides keskkonna- ja tööohutusnõudeid.
3.33.Droonipõhine andmekogumine, 2 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) tunneb droonilennunduse aluseid ja töötamisega seotud regulatsioone; 2) planeerib drooni lennu eesmärgipäraselt, arvestades riske ja ohutust; 3) analüüsib ja dokumenteerib protsessis saadud tulemusi.
3.34.Eritüübilised rohealad, 5 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) selgitab eriotstarbeliste istutusalaade rajamise põhimõtteid, tunneb taimestamisel kasutatavaid taimi; 2) väljendab ennast loominguliselt, planeerib tööd, hindab objekti, valmistab ette, rajab ja viimistleb eriotstarbelisi istutusalasid, kasutades selleks vajalikke materjale, tööriistu ja seadmeid ohutult; 3) väärtustab säästlikku arengut, hooldab eriotstarbelisi istutusalasid, sorteerib ja ladustab jäätmed nõuetekohaselt; 4) kasutab kutsealaste probleemide lahendamisel spetsiifilisi infoallikaid, analüüsib oma tegevusi.
3.35.Aiaveekogude rajamine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kirjeldab aiaveekogude rajamise põhimõtteid, materjale, vahendeid, taimi; 2) planeerib töögrupi tööd, järgib projektijuhi korraldusi, arvutab materjali mahud tellimuseks, ladustab materjalid, hindab ohufaktoreid, kasutab mehhanisme; 3) märgib maha objekti, rajab meeskonnatööna aiaveekogu, lähtudes projektist ning töö- ja keskkonnohutuse nõuetest, kasutab kaevetehnikat, juhendab kaaslast; 4) viimistleb aiaveekogu servad, lähtudes projektist (töökirjeldusest) ja materjali omadustest meeskonnatööna; 5) istutab vee- ja kaldataimed, arvestades taimede liiki, kasvualuseid ja -nõudeid; 6) koostab hoolduskava, hooldab neid kasutades vajalikke tööriistu ja masinaid vastavalt kasutusjuhendile, teeb ettepanekuid töötulemuste parendamiseks.
3.36.Piirete ehitamine, 3 EKAP <u>Õpiväljundid</u> Õpilane: 1) kasutab digivahendeid, planeerib töögrupi tööd, hindab objekti, arvutab materjali mahud; 2) järgib töögraafikut ja juhiseid projektijuhilt, tellib ja ladustab materjalid vastavalt nõuetele, juhendab vajadusel kaaslast; 3) märgib loodusesse maha objekti, kaitseb olemasolevat taimestikku ja pinnast; 4) valmistab ette pinnase, hindab ohufaktoreid, ehitab seguga vundamendi ja aiapostid; 5) paigaldab metall-, betoon- ja puitpostid, teeb meeskonnatööd; 6) ehitab võrktaarad ja paigaldab võrkmoduleid, ehitab puitpiirdeid ja paigaldab puitmoduleid ohutult; 7) paigaldab betoonist aiasoklid, paigaldab väravad, hooldab neid vajadusel.

3.37. Tähtpäevalised lilleseaded, 8 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) valmistab tähtpäevalisi lilleseadeid ja -kimpe, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetuse põhimõtteid ja erinevaid tehnikaid;
- 2) tunneb tähtpäevaiste lilleseadete eripära;
- 3) dokumenteerib tehtud dekoratsioone, lilleseadeid ja -kimpe, analüüsides tööprotsessi ja teostust.

3.38. Tervistav iluaed, 3 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) eristab mittedöödavaid ja söödavaid rohhtaimi ja kirjeldab nende kasutusvõimalusi iluaianduse, toiduvalmistamise ja elurikkuse näidetel;
- 2) teab enamlevinud dekoratiivseid söödavaid puittaimi ning nende kasutusvõimalusi iluaias, söögiks, joogiks, elurikkuseks;
- 3) teab tervendava aia aluspõhimõtteid.

3.39. Jahindus, 3 EKAP

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kirjeldab iseseisvalt IKT vahendeid kasutades Eesti jahiulukite bioloogiat ja seireviise, tunneb eriala põhjalikult;
- 2) määrab iseseisvalt jahiulukeid ning nende jala- ja tegevusjälgi, sõraliste vanust, süstematiseerib saadud andmed analüüsiks;
- 3) mõistab ja järgib jahieetikat ja ohutusnõudeid;
- 4) arvutab küttimise mahtu, võrdleb jahipidamiseviise ja -vahendeid ning jahitrofeesid, kasutab probleemide
- 5) lahendamisel erinevaid ja spetsiifilisi infoallikaid;
- 6) omab teadmisi ulukihooldest ja -kahjustest ning rakendab neid ulukikahjustuste leevendamisel.